

Datum 2018-05-11
Författare Finansinspektionen

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Diskussionsmöte 2018-05-24

IFRS 17 Försäkringsavtal – tillämpningsområden och definitioner

Promemorian behandlar följande.

1. Syfte med diskussionsmötena
2. Utgångspunkter
3. Språk
4. Avgränsningar
5. Kommande regelprojekt
6. Standardens delar
7. Tillämpningsområde och definitioner
8. Kombinationer av försäkringsavtal
9. Avskiljande av komponenter från ett försäkringsavtal
10. Definitioner i Appendix A

Diskussionsfrågor listas i avsnitt 7-9.

1. Syfte med diskussionsmötena

Genom promemorian vill FI belysa/diskutera frågeställningar relaterade till implementeringen av IFRS 17 Försäkringsavtal i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag.

Diskussionsmötena är ett första steg i regelarbetet och kommer att vara en viktig del av kommande regelarbete.

Frågeställningarna är ur ett tjänstemannaperspektiv och är en förstudie till kommande regelprojekt.

Nästa steg blir att starta ett regelprojekt. FI beräknar att detta kommer att ske under 2019. I vanlig ordning kommer FI att ha referensgruppsmöten med föreskriftsförslag och remissutskick. Remissutskick sker efter att EU har godkänt standarden. Eventuella policybeslut fattas inom ramen för ordinarie regelprojekt.

2. Utgångspunkter

Följande utgångspunkter gäller om tillämpning av IFRS-regelverket i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag (redovisningsföreskriften).

Försäkringsredovisningsdirektivet

Rådets direktiv av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (försäkringsredovisningsdirektivet) har införts i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och redovisningsföreskriften. Direktivet omfattar företag som bedriver direkt livförsäkringsrörelse, direkt skadeförsäkringsrörelse och återförsäkringsföretag (se den inledande texten i direktivet). I dessa delar hänvisar direktivet till de ”gamla” liv- och skadedirektiven som har ersatts av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), det s.k. Solvens 2-direktivet. Artikel 2 i Solvens 2-direktivet anger tillämpningsområdet, direkt liv- och skadeförsäkring samt återförsäkringsföretag som bedriver återförsäkringsrörelse. Där anges också klasserna för skadeförsäkring respektive livförsäkring. Dessa delar är införda i försäkringsrörelselagen – se nedan.

Lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) reglerar vilka företag som ska tillämpa lagen. Lagen är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043). (Se 1 kap. 1 §.)

ÅRFL innehåller normgivningsbemyndiganden för Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning i försäkringsföretag som omfattas av denna lag. (Se 1 kap. 4 § 1.)

Förordning (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag

Förordningen innehåller bemyndiganden för Finansinspektionens föreskriftsrätt.

I förordningen anges att med försäkringsföretag avses företag som anges i 1 kap. 1 § första stycket lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. (Se 1 §.)

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om försäkringsföretags löpande bokföring, årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning. (Se 4 § 1.)

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag i den utsträckning som denna förordning inte innehåller sådana bestämmelser. (Se 8 §.)

Utfärdande av allmänna råd kräver inga bemyndiganden.

Bokföringslagen (1999:1078)

Finansinspektionen är normgivande organ för utvecklande av god redovisningssed för finansiella företag. Det framgår av bokföringslagen som anger att Finansinspektionen ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed i sådana företag som omfattas av lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag i den utsträckning det är påkallat av dessa företags särart. (Se 8 kap. 1 §.)

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag

Utgångspunkten i redovisningsföreskriften är att föreskrifterna och allmänna råden gäller för försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043). (Se 1 kap. 1 §.)

Föreskrifterna och allmänna råden ska inte tillämpas av sådana ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som har dispens enligt 1 kap. 1 § tredje stycket lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag för att tillämpa förenklade årsredovisningsregler. (Se 1 kap. 1 §.)

Föreskrifterna och allmänna råden ska inte tillämpas av sådana specialföretag som avses i 1 kap. 12 § 11 försäkringsrörelselagen. (Se 1 kap. 1 §.)

Alla försäkringsföretag bör tillämpa godkända internationella redovisningsstandarder om inte något annat krävs enligt lag eller annan författning, eller följer av dessa föreskrifter och allmänna råd. (Se 2 kap. allmänna råd 1.) S.k. lagbegränsad IFRS. Detta policybeslut fattades av Finansinspektionen 2003.

Försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Försäkringsrörelselagen (FRL) innehåller bestämmelser om försäkringsrörelse som drivs av försäkringsföretag. (Se 1 kap. 1 §.)

Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening. (Se 1 kap. 3 §.)

Försäkringsrörelse kan drivas i livförsäkringsföretag eller i skadeförsäkringsföretag. Med livförsäkringsföretag avses försäkringsföretag som uteslutande eller så gott som uteslutande driver direkt livförsäkringsrörelse eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring. Andra försäkringsföretag är skadeförsäkringsföretag. (Se 1 kap. 4 §.)

Försäkringsavtalen är kopplade till tillståndsklasserna. Det vill säga skadeförsäkringsavtal och livförsäkringsavtal. Med skadeförsäkring avses en sådan försäkring som anges i 2 kap. 11 § första stycket. Med livförsäkring avses en sådan försäkring som anges i 2 kap. 12 §. (Se 1 kap. 5 §.) (Lista över klasserna finns i bilaga 1 nedan).

Det finns bestämmelser om livförsäkring som får tillämpas på vissa skadeförsäkringar. T.ex. sjukförsäkringar, olycksfallsförsäkringar och avgångsbidragsförsäkringar. (Se 1 kap. 6 §.)

Det finns vidare bestämmelser för ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta. Denna utgör livförsäkring om ersättningen betalas från en livförsäkring, och skadeförsäkring om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. (Se 1 kap. 7 §.)

FRL innehåller också en definition av återförsäkring och återförsäkringsbolag¹. Med återförsäkring avses verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller av en utländsk försäkringsgivare. (Se 1 kap. 9 §.)

FRL innehåller också definitioner av försäkringstagare och försäkrad. Med försäkringstagare avses den som har ingått ett avtal om försäkring med ett försäkringsföretag. Med försäkrad avses den vars intresse är försäkrat mot en skada eller den vars liv eller hälsa en försäkring gäller för. (Se 1 kap. 11 §.)

3. Språk

Den slutliga översättningen av standarden sker i samband med EU:s process för antagandet av standarden. Det innebär att de svenska preliminära översättningarna som FI har tagit del av kan komma att ändras. I denna promemoria förekommer därför både preliminärt översatta svenska begrepp och engelska begrepp.

4. Avgränsningar

Promemorian omfattar endast frågeställningar avseende regler för juridisk person som berör Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag (nedan benämnd redovisningsföreskriften). Frågeställningar avseende koncernredovisning diskuteras på ett särskilt möte under hösten 2018.

I den mån implementeringen av IFRS 17 kommer att föranleda ändringar i andra föreskrifter och allmänna råd kommer dessa ändringar att behandlas inom ramen för det ordinarie regelprojektet. I nuläget har följande föreskrifter identifierats där en översyn bör ske.

¹ Med återförsäkringsbolag avses ett försäkringsaktiebolag eller ett ömsesidigt försäkringsbolag som fått tillstånd för rörelse som bara avser återförsäkring (se 1 kap. 10 §).

- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens,
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse (avsnitten om kompletterande tillsynsrapportering), och
- Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:8) om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv.

Understödsföreningar tillämpar den upphävda föreskriften Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) om årsredovisning i försäkringsföretag samt därtill hörande ändringsförfattning FFFS 2009:12². Inga ändringar kan därmed ske i dessa föreskrifter och allmänna råd. Enligt gällande övergångsreglering tillämpas dessa till och med 30 juni 2019.

5. Kommande regelprojekt

För närvarande bereds den kommande tjänstepensionsregleringen på regeringskansliet. Enligt publicerade tidsplaner ska den nya regleringen gälla från och med april 2019. Dess påverkan på redovisningsföreskriften kommer att hanteras i ett separat regelprojekt.

6. Standardens delar

IFRS 17 Insurance Contracts (Försäkringsavtal) består av tre delar:

- IFRS 17 Insurance Contracts (standarden) – antas av EU.
- Basis for Conclusions on IFRS 17 Insurance Contracts (motiv) – antas inte av EU.
- Illustrative examples on IFRS 17 Insurance Contracts (exempel) – antas inte av EU.

I promemorians frågeställningar kommenteras framför allt reglerna i standarden.

Reglerna om tillämpningsområde och definitioner finns i följande avsnitt av IFRS 17.

Punkt	B ³	BC ⁴	Avser
1-2	-	69	Objective
3-8	-	63-66 82-97	Scope
9	-	-	Combination of insurance contracts
10-13	B31-B35	33-35 90-114	Separation components from an insurance contract
Appendix A	B2-B30	-	Defined terms

Appendix A innehåller definitioner. Se avsnitt 10 nedan.

² Ändringsförfattning FFFS 2011:28 gäller inte för understödsföreningarna.

³ Appendix B Application guidance (Vägledning vid tillämpning)

⁴ Basis for Conclusions on IFRS 17 Insurance Contracts

Frågeställningarna i denna promemoria fokuserar på nedanstående nya definitioner jämfört med IFRS 4 som är relaterade till tillämpningsområdet (markerade med ** i nedanstående tabell). Den preliminära svenska översättningen anges inom klamrarna.

- insurance contract [försäkringsavtal]*⁵
- insurance contract with direct participation features [försäkringsavtal med direkt resultatandel]**
- insurance contract without direct participation features [försäkringsavtal utan direkt resultatandel]**
- insurance risk [försäkringsrisk]*
- insured event [försäkrad händelse]*
- investment component [investeringskomponent]^{6**}
- investment contract with discretionary participation features [investeringsavtal med diskretionära resultatandelar]^{7**}
- policyholder [försäkringstagare]*
- underlying items [underliggande poster]**

* Samma definition som i IFRS 4. Vissa mindre språkliga justeringar kan förekomma i de preliminära svenska översättningarna.

** Ny definition jämfört med IFRS 4.

Övriga definitioner behandlas i samband med kommande diskussionsmöte enligt nedanstående schema, se avsnitt 10.

7. IFRS 17 Tillämpningsområde och definitioner

Ett försäkringsföretag ska tillämpa IFRS 17 på försäkringsavtal inbegripet återförsäkringsavtal som företaget utfärdar respektive innehar (punkt 3 a och b). Dessa regler har inte ändras jämfört med IFRS 4 Försäkringsavtal. *Nya regler* i IFRS 17 (punkt 3 c) är att ett försäkringsföretag även ska tillämpa reglerna om IFRS 17 på ”investment contracts with discretionary participation features” (investeringsavtal med diskretionära resultatandelar).

I punkt B7 finns en definition av försäkringsavtal. Denna definition av försäkringsavtal innebär att en part accepterar betydande försäkringsrisk⁸ (significant insurance risk) från en annan part. I IFRS 17 definieras försäkringsrisk som ”risk, annan än finansiell risk, som förs över från avtalets

⁵ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC67.

⁶ IFRS 4 har en definition av depositionsandel – se punkt 10 och 11 samt appendix A.

⁷ IFRS 4 har en definition av diskretionär del – se punkt 34 och 35 samt appendix A.

⁸ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC63-BC64.

innehavare till utfärdaren”. Ett avtal som exponerar utfärdaren för finansiell risk utan betydande försäkringsrisk är inte ett försäkringsavtal. Dessa regler har inte ändrats jämfört mot IFRS 4. (Se även punkt B17.)

IFRS 17 har ett ”avtalsperspektiv” dvs. det spelar inte någon roll i vilken företagsform företaget bedrivs⁹. I detta avseende har IFRS 17 samma regler som IFRS 4. Här är det en skillnad jämfört mot ÅRFL och FRL som reglerar verksamheten ur ett ”företagsperspektiv”.

insurance contract [försäkringsavtal]	A contract under which one party (the issuer) accepts significant insurance risk from another party (the policyholder) by agreeing to compensate the policyholder if a specified uncertain future event (the insured event) adversely affects the policyholder . [Ett avtal enligt vilket en part (utfärdaren) påtar sig en betydande försäkringsrisk från en annan part (försäkringstagaren) genom att gå med på att ersätta försäkringstagaren om en angiven osäker framtida händelse (den försäkrade händelsen) har en negativ påverkan på försäkringstagaren .]
insurance risk [försäkringsrisk]	Risk, other than financial risk, transferred from the holder of a contract to the issuer. [Risk, annan än finansiell risk, som förs över från avtalets innehavare till utfärdaren.]
insured event [försäkrad händelse]	An uncertain future event covered by an insurance contract that creates insurance risk. [En osäker framtida händelse som täcks av ett försäkringsavtal och ger upphov till försäkringsrisk.]
policyholder [försäkringstagare]	A party that has a right to compensation under an insurance contract if an insured event occurs. [En part som har rätt till kompensation enligt ett försäkringsavtal om en försäkrad händelse inträffar.]

I punkt B27 (jämför punkt B19 i IFRS 4) finns exempel på poster som inte är försäkringsavtal enligt IFRS 17. I punkt 27 a anges t.ex. att investeringsavtal har ett försäkringsavtals juridiska form men överför inte någon betydande försäkringsrisk till utfärdaren. Livförsäkringsavtal där företaget varken bär någon betydande dödlighets- eller sjukrisk är inte försäkringsavtal. Sådana avtal är finansiella instrument eller tjänsteavtal – se punkt B28.

Investeringsavtal med diskretionära resultatandelar uppfyller inte definitionen av ett försäkringsavtal. Sådana avtal faller emellertid inom tillämpningsområdet för IFRS 17 förutsatt att de utfärdas av ett företag som också utfärdar försäkringsavtal, med tillämpning av punkt 3 c.¹⁰

I samband med införandet av IFRS 4 införde FI följande definitioner i 1 kap. 2 § i redovisningsföreskriften.

försäkringsavtal¹¹: försäkringsavtal enligt definitionen i godkända internationella redovisningsstandarder, traditionella livförsäkringsavtal och

⁹ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC71-BC72.

¹⁰ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC65 och BC82-BC86.

¹¹ Se punkt 2 i 1 kap. 2 § i FFFS 2015:12.

andra avtal om försäkring som får redovisas som försäkringsavtal enligt internationella redovisningsstandarder, jämför IFRS 4 Försäkringsavtal.

investeringsavtal¹²: sådana *avtal om försäkring* som redovisas som finansiella instrument i enlighet med IFRS 9 Finansiella instrument.

Allmänna råd infördes i paragrafen om att definitionen av försäkringsavtal endast har betydelse för redovisningen enligt redovisningsföreskriftens föreskrifter och allmänna råd. Definitionen kan alltså inte direkt läggas till grund för tillsynsrapportering eller tillämpning av rörelseregler enligt andra föreskrifter och allmänna råd.

De flesta försäkringsavtal enligt FRL torde falla under definitionen av försäkringsavtal och sparprodukter i form av fondförsäkring och depåförsäkring torde falla under definitionen investeringsavtal i IFRS 17. Det vill säga att det inte är någon skillnad mot IFRS 4.¹³

Diskussionsfrågor om definitionen av försäkringsavtal och investeringsavtal:

1. Anser ni att huvuddelen av försäkringsavtalen enligt FRL faller under IFRS 17 definition av försäkringsavtal?
2. Anser ni att huvuddelen av fondförsäkring respektive depåförsäkring enligt FRL är investeringsavtal? Finns det försäkringsavtal enligt FRL utöver fondförsäkring och depåförsäkring som saknar betydande försäkringsrisk? - Om ja - vilka försäkringsklasser?
3. Anser ni att FI ska behålla befintliga begrepp i redovisningsföreskriften? Dvs. försäkringsavtal, avtal om försäkring och investeringsavtal? Bör FI införa en definition av *avtal om försäkring*? Eftersom det är avtal enligt FRL.
4. Anser ni att det är enklare att samla alla regler om investeringsavtal under egna avsnitt?

¹² Se punkt 6 i 1 kap. 2 § i FFFS 2015:12.

¹³ Tillståndsklasser enligt FRL – se bilaga 1.

Nya definitioner

IFRS 17 inför några nya definitioner jämfört med IFRS 4. Det är följande definitioner (se appendix A).

Inga motsvarande definitioner finns i FRL eller i ÅRFL.

	Försäkringsavtal enligt IFRS 17 (avtal med betydande försäkringsrisk)
<p>insurance contract with direct participation features [försäkringsavtal med direkt resultatandel]</p>	<p>An insurance contract for which, at inception:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) the contractual terms specify that the policyholder participates in a share of a clearly identified pool of underlying items; (b) the entity expects to pay to the policyholder an amount equal to a substantial share of the fair value returns on the underlying items; and (c) the entity expects a substantial proportion of any change in the amounts to be paid to the policyholder to vary with the change in fair value of the underlying items. <p>[Ett försäkringsavtal där följande gäller vid dess ingående:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Avtalsvillkoren anger att försäkringstagaren har en resultatandel i en tydligt identifierad grupp av underliggande poster. b) Företaget förväntar sig att betala ett belopp till försäkringstagaren motsvarande en betydande andel av den avkastning som uppstår vid värdering av de underliggande posterna till verkligt värde. c) Företaget förväntar sig att en betydande andel av en eventuell förändring av de belopp som ska betalas till försäkringstagaren varierar med förändringen av det verkliga värdet på de underliggande posterna.]
<p>insurance contract without direct participation features [försäkringsavtal utan direkt resultatandel]</p>	<p>An insurance contract that is not an insurance contract with direct participation features. [Ett försäkringsavtal annat än ett försäkringsavtal med direkt resultatandel.]</p>
<p>underlying items [underliggande poster]</p>	<p>Items that determine some of the amounts payable to a policyholder. Underlying items can comprise any items; for example, a reference portfolio of assets, the net assets of the entity, or a specified subset of the net assets of the entity.</p> <p>[Poster som avgör vissa av de belopp som ska utbetalas till försäkringstagaren. Underliggande poster kan bestå av alla slags poster, till exempel en referensportfölj med tillgångar, företagets nettotillgångar eller en angiven undergrupp av företagets tillgångar.]</p>

	Investeringsavtal enligt IFRS 17 (avtal utan betydande försäkringsrisk)
investment contract with discretionary participation features [investeringsavtal med diskretionära resultatandelar ¹⁴]	<p>A financial instrument that provides a particular investor with the contractual right to receive, as a supplement to an amount not subject to the discretion of the issuer, additional amounts:</p> <p>(a) that are expected to be a significant portion of the total contractual benefits;</p> <p>(b) the timing or amount of which are contractually at the discretion of the issuer; and</p> <p>(c) that are contractually based on:</p> <p>(i) the returns on a specified pool of contracts or a specified type of contract;</p> <p>(ii) realised and/or unrealised investment returns on a specified pool of assets held by the issuer; or</p> <p>(iii) the profit or loss of the entity or fund that issues the contract.</p> <p>[Ett finansiellt instrument som ger en viss investerare avtalsenlig rätt att, som ett komplement till ett belopp som inte skönsmässigt kan fastställas av utfärdaren, erhålla ytterligare belopp</p> <p>a) som förväntas utgöra en betydande del av de sammanlagda avtalsenliga ersättningarna,</p> <p>b) för vilka tidpunkten eller storleken enligt avtalet enbart bestäms av utfärdaren,</p> <p>c) som enligt avtal grundar sig på</p> <p>i) avkastningen på en viss grupp av avtal eller viss typ av avtal,</p> <p>ii) realiserad och/eller orealiserad avkastning på en viss grupp tillgångar som utfärdaren innehar, eller</p> <p>iii) resultatet för det företag eller den fond som utfärdar avtalet.]</p>

Diskussionsfrågor om nya definitioner av avtal med "participation features":

1. Vilka av era avtal (försäkringsavtal enligt FRL) relaterade till nedanstående försäkringsgrenar¹⁵ anser ni falla in under definitionerna av
 - a). insurance contract with direct participation features [försäkringsavtal med direkt resultatandel],
 - b). insurance contract without direct participation features [försäkringsavtal utan direkt resultatandel], och
 - c). investment contract with discretionary participation features [investeringsavtal med diskretionära resultatandelar]?

Livförsäkring

- a) Tjänstepensionsförsäkring, specificerad på
 - förmånsbestämd traditionell försäkring
 - avgiftsbestämd traditionell försäkring
 - fondförsäkring
 - depåförsäkring
 - sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring.
- b) Övrig livförsäkring, specificerad på
 - - individuell traditionell livförsäkring
 - - fondförsäkring
 - - depåförsäkring.
 - Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring
 - Sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring

¹⁴ IFRS 4 har en definition av diskretionär del – se punkt 34 och 35 samt appendix A.

¹⁵ Se 2 § bilaga 6 i FFFS 2015:12.

Skadeförsäkring, specificerad på

- Sjukvård
- Sjuk- och olycksfall
- TFA
- Motorfordon
- Trafik
- Sjöfart, luftfart och transport
- Egendom
- Ansvar
- Kredit och borgen
- Rättsskydd
- Assistans
- Inkomst och avgångsbidrag

Återförsäkring

2. Finns det några speciella gränsdragningsproblem?

Avtal som är undantagna från IFRS 17

Punkt 7 i IFRS 17 anger olika slags avtal där IFRS 17 inte får tillämpas. Det är samma undantag som finns i IFRS 4 förutom punkt d som är ny. Den handlar om restvärdegarantier (residuals value guarantees) som utfärdas av en tillverkare, återförsäljare eller detaljist och en leasetagares restvärdegarantier när de är inbäddade i leasingavtalet (se IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder och IFRS 16 Leasingavtal).

Diskussionsfrågor om avtal som är undantagna från IFRS 17:

1. Finns det försäkringsavtal enligt FRL som kan omfattas av punkten?

Avtal med betydande försäkringsrisk som är tjänsteavtal

Punkt 8 i IFRS 17 är ny jämfört mot IFRS 4. Regeln handlar om avtal som uppfyller definitionen av ett försäkringsavtal men har tillhandahållande av tjänster till ett fast pris som sitt huvudsakliga syfte. För denna typ av avtal får företaget välja att tillämpa IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder istället för IFRS 17.¹⁶

Diskussionsfrågor om avtal med betydande försäkringsrisk som är tjänsteavtal:

1. Finns det försäkringsavtal enligt FRL som kan omfattas av reglerna om tillhandahålla tjänster till ett fastpris? Dvs. som är försäkringsrörelse enligt FRL.
2. Är det någon speciell produkt?

¹⁶ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC95-97.

8. Kombinationer av försäkringsavtal

Reglerna i punkt 9 i IFRS 17 avseende kombinationer av försäkringsavtal är nya jämfört med IFRS 4.

En uppsättning eller serie av försäkringsavtal med samma eller en anknuten motpart kan ge, eller vara utformade att ge, en övergripande kommersiell effekt. Vid redovisning av innehållet av sådana avtal kan det vara nödvändigt att behandla uppsättningen eller serien av avtal som en helhet. Om rättigheterna eller skyldigheterna i ett avtal exempelvis enbart syftar till att upphäva rättigheterna eller skyldigheterna i ett annat avtal som ingåtts vid samma tidpunkt med samma motpart blir den kombinerade effekten att inga rättigheter eller skyldigheter föreligger.

Diskussionsfrågor om kombinationer av försäkringsavtal:

1. Finns det uppsättningar av försäkringsavtal enligt FRL som kan omfattas av reglerna om kombinationer av försäkringsavtal?
 - Livförsäkring
 - Skadeförsäkring
 - Återförsäkring
2. Är det vissa typer av försäkringsföretag som erbjuder detta? T.ex. Captive, återförsäkringsföretag?
3. Är det en stor del av marknaden?

9. Avskiljande (separation) av komponenter från ett försäkringsavtal

Nya tvingande regler har införts i IFRS 17 (punkt 10-13) om avskiljande av komponenter från ett försäkringsavtal (separation components from an insurance contract).¹⁷ Inga motsvarande regler finns i IFRS 4.

En ny definition har införts i IFRS 17 jämfört med IFRS 4¹⁸.

investment component [investeringskomponent]	The amounts that an insurance contract requires the entity to repay to a policyholder even if an insured event does not occur. [Det belopp som ett företag enligt ett försäkringsavtal ska återbetala till en försäkringstagare även om en försäkrad händelse inte inträffar.]
---	--

För att urskilja investeringskomponenten, inbäddade derivat och *distinkta investeringskomponenter* ska IFRS 9 Finansiella instrument tillämpas och komponenten (varor och tjänster) som inte är försäkringstjänster till en försäkringstagare ska redovisas enligt IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. Återstående komponenter i försäkringsavtalet ska redovisas enligt IFRS 17.

¹⁷ Se motivtext i Basis for Conclusions punkt BC98-BC103, BC108-109 och BC110-BC114.

¹⁸ IFRS 4 har en definition av depositionsandel – se punkt 10 och 11 samt appendix A.

I bilaga B Vägledning vid tillämpning (punkt B31) finns det *två villkor* som ska vara uppfyllda för att en *investeringskomponent ska vara distinkt*:

- a) Investeringskomponenten och försäkringskomponenten *är inte nära förbundna* med varandra.
- b) Ett avtal med likvärdiga villkor säljs, eller skulle *kunna säljas, separat* på samma marknad eller i samma jurisdiktion, antingen av företag som utfärdar försäkringsavtal eller av andra parter. Företaget ska ta all rimligen tillgänglig information med i beräkningen vid detta fastställande. Företaget behöver inte företa någon omfattande undersökning för att fastställa huruvida en investeringskomponent säljs separat.

I Bilaga B (punkt B32) Finns det vidare regler om när en investeringskomponent och försäkringskomponent är *nära förbundna* med varandra. Det är om

- a) företaget *inte kan värdera den ena komponenten utan att beakta den andra*; därför ska företaget, i det fall värdet av en komponent varierar beroende på den andra komponentens värde, tillämpa IFRS 17 för att redovisa den kombinerade investerings- och försäkringskomponenten, eller
- b) försäkringstagaren är *oförmögen att utnyttja* en komponent om inte den andra komponenten också är närvarande; därför ska företaget, om en komponents förfall ”lapse or maturity” enligt avtalet leder till den andra komponentens förfall ”lapse or maturity”, tillämpa IFRS 17 för att redovisa den kombinerade investerings- och försäkringskomponenten.

I Bilaga B (punkt B33-B34) finns det exempel som är relaterade till löften om att överföra distinkta varor eller tjänster som inte är försäkringstjänster.

I bilaga B (punkt B35) framgår det vidare att en vara eller tjänst som inte är en försäkringstjänst som utlovas försäkringstagaren inte är distinkt om

- a) kassaflödena och riskerna som är förknippade med varan eller tjänsten är nära förbundna med de kassaflöden och risker som är förknippade med avtalets försäkringskomponenter,
- b) företaget tillhandahåller en betydande tjänst genom att integrera varan eller tjänsten som inte är en försäkringstjänst med försäkringskomponenterna.

ÅRFL och redovisningsföreskrifterna har inga bestämmelser om uppdelningar av komponenter. I 4 kap. 4 § FRL finns det bestämmelser om försäkringsfrämmande verksamhet. Där framgår det att ett försäkringsföretag inte får driva annan rörelse än försäkringsrörelse och därmed sammanhängande verksamhet.

Vid beräkning av avsättningen till säkerhetsreserv används en kombination av premieinkomst och avsättning för oreglerade skador enligt vissa angivna försäkringsgrenar (se 2 kap. 1-5 §§ i FFFS 2013:8). Beräkningarna utgår från redovisade belopp.

Diskussionsfrågor om avskiljande av komponenter:

1. Finns det investeringskomponenter enligt definitionen i IFRS 17 i försäkringsavtal enligt FRL?
 - Livförsäkring
 - Skadeförsäkring
 - Återförsäkring
2. Kan dessa i så fall separeras?
3. Är det väsentliga belopp?
 - I förhållande till premien?
 - I förhållande till försäkringstekniska avsättningar?
4. Anser ni att det finns en risk för att reglerna i 4 kap. 4 § FRL om försäkringsfrämmande verksamhet kan bli tillämpliga vid avskiljande av komponenter?
5. Anser ni att reglerna i IFRS 17 om avskiljande av komponenter kan innebära att underlaget för beräkning av säkerhetsreserv förändras?

10. Definitioner i Appendix A

Appendix A i IFRS 17 innehåller följande definitioner. Den svenska preliminära översättningen anges i denna tabell inom klammrarna.

Definition	Diskuteras på möte om
contractual service margin [avtalsenlig marginal]	Värdering (möte i augusti)
coverage period [försäkringsskyddets löptid]	Gruppering av avtal (möte i juni)
experience adjustment [erfarenhetsbaserade justeringar]	Värdering (möte i augusti)
financial risk [finansiell risk]	Värdering (möte i augusti)
fulfilment cash flows [kassaflöden för åtaganden]	Värdering (möte i augusti)
group of insurance contracts [grupp av försäkringsavtal]	Gruppering av avtal (möte i juni)
insurance acquisition cash flows [kassaflöden för anskaffning av försäkringsavtal]	Gruppering av avtal (möte i juni)
insurance contract [försäkringsavtal]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
insurance contract with direct participation features [försäkringsavtal med direkt resultatandel]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
insurance contract without direct participation features [försäkringsavtal utan direkt resultatandel]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
insurance risk [försäkringsrisk]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
insured event [försäkrad händelse]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
investment component [investeringskomponent]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
investment contract with discretionary participation features [investeringsavtal med diskretionära resultatandelar]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
liability for incurred claims [skuld för inträffade skador]	Värdering (möte i augusti)

Definition	Diskuteras på möte om
liability for remaining coverage [skuld för återstående försäkringsskydd]	Värdering (möte i augusti)
policyholder [försäkringstagare]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)
portfolio of insurance contracts [portfölj med försäkringsavtal]	Gruppering av avtal (möte i juni)
reinsurance contract [återförsäkringsavtal]	Värdering (möte i augusti)
risk adjustment for non-financial risk [riskjustering för icke-finansiell risk]	Värdering (möte i augusti)
underlying items [underliggande poster]	Tillämpningsområde och definitioner (möte i maj)

Bilaga 1 Tillstånd enligt försäkringsrörelselagen

I 2 kap. 11-14 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) finns det bestämmelser för tillstånd att bedriva försäkringsrörelse.

Tillstånd för direkt skadeförsäkringsrörelse

11 § Tillstånd för direkt skadeförsäkringsrörelse ska avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1. olycksfall, dock inte försäkring som avses i 12 § klass IV,
2. sjukdom, dock inte försäkring som avses i 12 § klass IV,
3. landfordon (andra än spårfordon),
4. spårfordon,
5. luftfartyg,
6. fartyg,
7. godstransport,
8. brand och naturkrafter,
9. annan sakskada,
10. motorfordonsansvar,
11. luftfartygsansvar,
12. fartygsansvar,
13. allmän ansvarighet,
14. kredit,
15. borgen,
16. annan förmögenhetsskada,
17. rättsskydd, och
18. assistans.

Ett försäkringsföretag får försäkra risker som inte omfattas av företagets tillstånd, om risken är underordnad i förhållande till den risk som omfattas av tillståndet (huvudrisken). En rättsskyddsförsäkring får dock behandlas som underordnad bara om den avser tvister eller risker med anknytning till högsjöfart under klass 6 eller 12 eller om huvudrisken faller under klass 18. Risker enligt klass 14 och 15 får inte behandlas som underordnade.

Tillstånd för direkt livförsäkringsrörelse

12 § Tillstånd för direkt livförsäkringsrörelse ska avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

- I. a) försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av en persons eller flera personers liv, dock inte försäkringar enligt klass III,
- I. b) försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt klass I a,
- II. a) försäkring som utfaller vid giftermål,
- II. b) försäkring som utfaller vid födelse,
- III. försäkring som avses i klasserna I a, II a och II b som är anknuten till fonder vilka förvaltas av den som har rätt att driva fondverksamhet enligt lagen

(2004:46) om värdepappersfonder eller till specialfonder vilka förvaltas av den som har rätt att förvalta specialfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (fondförsäkring), och

– IV. sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring som gäller för längre tid än fem år, under obestämd tid eller till dess den försäkrade uppnått en viss ålder och som inte får sägas upp av försäkringsföretaget eller får sägas upp bara under särskilda förhållanden som anges i försäkringsavtalet.

Tillstånd för rörelse avseende mottagen återförsäkring

13 § Tillstånd för rörelse avseende mottagen återförsäkring ska avse risker som hänför sig till en eller flera av de skade- eller livförsäkringsklasser som anges i 11 och 12 §§.

Tillstånd att uteslutande driva återförsäkringsrörelse

14 § Tillstånd att uteslutande driva återförsäkringsrörelse får endast ges ett aktiebolag eller ett ömsesidigt försäkringsbolag.